

MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING

Interregprogrammet Interreg Sverige - Norge VI-A
2021–2027

2021-06-11

wsp

MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING

Miljökonsekvensbedömning Interreg Sverige - Norge
VI-A 2021–2027-programmet

KUND

Länsstyrelsen i Jämtlands län

KONSULT

WSP Advisory

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
wsp.com

UPPDRAGSNAMN
MKB Interreg Sverige - Norge VI-
A 2021–2027

UPPDRAGSNUMMER
10311755

FÖRFATTARE
Göran Hallin & Victoria Kalén

DATUM
2021-06-11

Granskad av
Jessica Andersson

INNEHÅLL

1	INTRODUKTION	4
	BAKGRUND	4
	SYFTE	4
	DOKUMENTETS STRUKTUR	5
2	PROGRAMOMRÅDE	5
	PROGRAMOMRÅDETS MILJÖ	6
	2.3.1 Miljön i programområdet	6
	2.3.2 Sårbara och hotade naturmiljöer	7
	2.3.3 Kulturmiljöer och kulturarv	7
	2.3.4 Miljömål och skyddade områden	7
3	INTERREG SVERIGE - NORGE VI-A 2021–2027 PROGRAMMET – EN KORT BESKRIVNING	9
4	AVGRÄNSNING AV MILJÖBEDÖMNINGEN	10
	AVGRÄNSNING OCH PROGRAMINNEHÅLL	11
	GENERELLA BEDÖMNINGSGRUNDER	12
5	MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING	12
	SO 1.1 FÖRBÄTTRA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSKAPACITETEN OCH ANVÄNDNINGEN AV AVANCERAD TEKNIK	12
	SO 1.3 STÄRKA KONKURRENSKRAFTEN OCH TILLVÄXTEN I SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG	14
	SO 2.4 FRÄMJA ANPASSNING, RISKFÖREBYGGANDE OCH MOTSTÅNDSKRAFT MOT KATASTROFER I SAMBAND MED KLIMATFÖRÄNDRINGAR	15
	SO 2.6 FRÄMJA ÖVERGÅNGEN TILL CIRKULÄREKONOMI	15
	SO 4.6 FÖRBÄTTRA ROLLEN FÖR KULTUR OCH HÅLLBAR TURISM AVSEENDE EKONOMISK UTVECKLING, SOCIAL INKLUDERING OCH SOCIAL INNOVATION	16
	BEDÖMNING AV PROGRAMMETS BIDRAG TILL AGENDA 2030	17
	BEDÖMNING AV BUDGETFÖRDELNING	18
	BEDÖMNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA NEGATIVA MILJÖKONSEKVENSER, SÅSOM I URVALSPROCESSEN OCH GENOM ÖVERVAKNINGSSYSTEM	19
	BESKRIVNING AV EFFEKTER AV ETT NOLLALTERNATIV OCH ALTERNATIV TILL PROGRAMMET	19
6	SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	20
7	BILAGOR	22
8	REFERENCES	22

1 INTRODUKTION

Detta är den slutliga versionen av den strategiska miljöbedömningen (SEA) av Interreg Sverige-Norge VI-A-programmet för 2021 - 2027. Syftet med rapporten är att sammanfatta SEA-processen för det kommande Interreg Sverige-Norge VI-A-programmet och denna version bygger på utkastet till programversion som levererades oss den 30 april 2021.

Denna version bygger också på två tidigare dokument, avgränsningsdokumentet och det första utkast till miljöbedömning (se separata bilagor 1 och 2). Båda dokumenten har varit föremål för offentliga samrådsseminarier, den 12 februari respektive 25 maj. De två tidigare dokumenten har också offentliggjorts via programmets officiella webbsida, med möjlighet för allmänheten att inkomma med synpunkter. Inkomna synpunkter och hur de har tagits om hand inför denna version framgår i samrådsredogörelsen som också den bifogas denna rapport (bilaga 3).

BAKGRUND

EU:s program för territoriellt samarbete (Interreg) är det instrument inom sammanhållningspolitiken som utformats för att möta utmaningar som överskrider nationsgränser och som kräver en gemensam lösning. Programmen delfinansieras i Sverige av Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och av svenska statliga eller regionala anslag medan finansieringen i Norge (som icke-EU-land) i sin helhet kommer från norska aktörer.

Interreg har utgjort en del av EU:s sammanhållningspolitik sedan 1990. De övergripande målen är att minska gränsers påverkan för att främja en harmoniserad ekonomisk, social och kulturell utveckling i unionen som helhet. Under 2021 ska en ny programperiod inledas. Den ska omfatta åren 2021 – 2027.

För de kommande Interreg-programmen har EU-kommissionen presenterat ett förslag till ny förordning (COM(2018) 374 final, 2018/0199(COD)). De gränsöverskridande programmen ska enligt förslaget fokusera mer än tidigare på institutionellt samarbete, på att få bort hinder för samarbete över gränserna och på att utveckla gemensamma tjänster.

Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027 är ett av programmen i Norden. Programmets geografiska omfattning framgår nedan.

SYFTE

Enligt den svenska miljöbalken 6 kap 3 § ska den som upprättar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning göra en strategisk miljöbedömning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Då svenska myndigheter svarar för programmets upprättande är det svensk lag som ska gälla, tillsammans med EU:s så kallade SEA direktiv (Directive 2001/42/EC).

Enligt SEA-direktivet och förordningen om Interreg-programmen ska en sådan miljöprovning göras även av Interreg-programmen. Här ges en

möjlighet att i en screeningprocess avgöra om programmet i fråga kräver en fullständig miljökonsekvensbedömning eller inte. Den svenska regeringen har, i egenskap av ansvarig för Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027-programmet, bedömt att en fullständig strategisk miljöbedömning ska göras.

Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljö- och hållbarhetsaspekter i programmet.

DOKUMENTETS STRUKTUR

Denna rapport är upplagd enligt följande:

1. Introduktion
2. Översikt över programområdet
3. Kort beskrivning av programmet
4. Omfattning av MKB
5. Metoder för MKB
6. Bedömning av miljöpåverkan
7. Sammanfattning och slutsats

2 PROGRAMOMRÅDE

Det geografiska området som är aktuellt för Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027-programmet är mycket omfattande.

I Sverige omfattar området följande län i sin helhet:

- Jämtland
- Västernorrland
- Dalarna
- Värmland

Utöver dessa län ingår också delar av Västra Götalands län, nämligen kommunerna Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Uddevalla, Orust, Trollhättan, Vänersborg, Färgelanda, Mellerud, Åmål, Bengtsfors och Dals-Ed.

I Norge omfattas följande fylken i sin helhet:

- Trøndelag
- Innlandet

Utöver dessa fylken ingår också delar av Vikens fylke, nämligen gränskommunerna mot Värmland och Västra Götaland Rakkestad, Marker, Indre Østfold, Skiptvedt, Aurskog-Høland, Rælingen, Lørenskog, Lillestrøm, Enebakk, Nes, Ullensaker, Gjerdrum, Nittedal, Nannestad, Eidsvoll, Hurdal, Hvaler, Fredrikstad, Sarpsborg, Halden och Aremark kommuner.

Området har en folkmängd som uppgår till cirka 2,7 miljoner invånare. Härmed kan konstateras att området i sin helhet är relativt glest befolkat, även om variationerna mellan de olika delarna är stora.

PROGRAMOMRÅDETS MILJÖ

En miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla en beskrivning av miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt av planen eller programmet. Den ska också innehålla en beskrivning av relevanta befintliga miljöproblem som har samband med vissa naturområden eller andra områden av särskild betydelse för miljön. Här presenteras de förhållanden som bedömts vara mest relevanta för programmet. Beskrivningen är till stora delar hämtad från den bakgrundsanalys som gjorts inför programskrivningsarbetet.

Eftersom det aktuella programmet omfattar en yta av stor geografisk omfattning är en detaljerad beskrivning av miljöförhållanden och miljöproblem varken relevant eller möjlig. Istället ger vi här en överblick över den mångfald naturtyper och naturvärden som finns inom programområdet och som kan komma att påverkas av de insatser som programmet ska finansiera. Vi ger också exempel på de områden inom programområdet som omfattas av olika typer av lagstadgat skydd. En del i beskrivningen här handlar också om områdets relativa känslighet för olika typer av miljöpåverkan.

2.3.1 Miljön i programområdet

Programområdet innefattar stora arealer naturområden vilka också innefattar områden med särskilt betydelsefulla naturvärden. De båda länderna utgörs till stor del av skogsmark, fjäll, kust, fjordar och skärgårdar, vilka alla och på olika sätt utgör känsliga naturområden med stor andel biologisk mångfald och artrikedom.

Den relativt låga befolkningstätheten utgör en i naturmiljösammanhang viktig tillgång. Stora arealer av programområdet är relativt glesbefolkade. Naturmiljön utmärker sig genom sina skandinaviska särdrag. Detta innebär bl.a. ett kallt klimat, riklig fjällnatur och vidsträckta skogsområden.

Programområdets ekosystem är unika, särskilt med tanke på att det finns vissa arter som är geografiskt begränsade. Inom området finns en stor variation av naturtyper, och därmed också många olika ekosystem.

I områdets svenska delar – särskilt i länen Västernorrland, Jämtland, Dalarna och Värmland dominerar de vidsträckta skogsområdena. Detta gäller också i stor utsträckning i landskapet Dalsland i Västra Götalands län. Även högplatåer och fjällmiljöer präglar de svenska länen mot gränsen i framför allt Jämtland och Dalarna. I de bohuslänska kommunerna i Västra Götaland är det skärgårdslandskapet med många öar och fjordar som präglar kusten mot Västerhavet. Västernorrland har även en långsträckt kust mot Östersjön (Bottenhavet) med utlopp för flera stora älvar och unika deltaområden.

I de norska delarna av området finns en mycket stor variation av naturtyper och biotoper. Fjällområdena är vidsträckta i Trøndelag och Innlandets fylken. I övrigt dominerar skogsområden även på norsk sida, i samtliga fylken. Ett kustlandskap finns både i områdets nordliga del, i Trøndelag med ett omfattande fjordlandskap och i söder med framför allt Vikens kust mot Oslofjordens östra sida och en rik skärgård ner mot svenska gränsen.

2.3.2 Sårbara och hotade naturmiljöer

Många av naturområdena i programområdet är starkt påverkade av inte minst klimatförändringar, skogsindustrins ingrepp och, på sina håll, av en växande besöksnäring – inte minst i fjällområdena.

Den globala uppvärmningen beräknas i programområdet leda till en höjd havsnivå, en förhöjd årsmedeltemperatur samt ökad nederbörd under hela året och längre perioder av torka under sommaren. Säsongen med ett stabilt snötäcke kommer med sannolikhet att bli kortare, växtsäsongen kommer i allmänhet att bli längre och vädret väntas bli mer extremt. Myrar och snölegor i fjällen är särskilt sårbara och hotade men även havsmiljöerna, både längs Oslofjorden och i Bohuslän såväl som längs Östersjöns kust är känsliga och kan hotas av klimatförändringarna.

Vidare påverkar skogsindustrin många naturområden negativt genom dikning och åkerröjning. Att stora delar av programområdet, inte minst fjällmiljöerna, är populära för rekreation och besöksnäring riskerar bidra till att marken och växtligheten tar skada av besökare och barmarkskörning med terrängfordon eller cykel, men också när de exploateras för dess naturresurser genom bland annat vindkraft, vattenkraft och gruvindustri.

2.3.3 Kulturmiljöer och kulturarv

Programområdets geografi är vitt skiftande, med gamla kulturbygder, relativt stora städer och ren glesbygd.

Trondheim och Sundsvall utgör programgeografins största städer, men flera andra relativt stora städer finns också i området, som Karlstad, Östersund, Falun, Borlänge, Trollhättan och Uddevalla i Sverige. I Norge finns större städer som Halden, Fredriksstad, Sarpsborg och Hamar i programområdet.

UNESCOS världsarv listar ett antal kulturarv och kulturmiljöer inom programområdet. Här är några exempel:

- Falun och Kopparbergslagen (Dalarna)
- Hällristningarna i Tanum (Västra Götaland)
- Bergstaden Röros (Trøndelag)

I många bygder har de samiska områdena en lång historia, med flera viktiga centra i programområdet. Samiska kulturlämningar kallas de spår som samernas bruk av landskapet lämnat genom århundraden. De rymmer spår av olika samiska näringar, som fiske, jakt och renskötsel. Men i det samiska kulturlandskapet ingår också byggda miljöer som kapell, nybyggen och kyrkstäder. Inlandsområdena rymmer också en historia knuten till tidigt skogsbruk och gruv- och utvinningsindustrin.

Programområdet rymmer också flera exempel på hur människor sedan flera hundra år rört sig i landskapet, oberoende av dagens nationsgränser. Förutom samerna som ofta rört sig över gränserna i sin verksamhet finns utgjorde t.ex. pilgrimsvandringarna och den s.k. forbondetrafiken mellan Sundsvall, Jämtland och Trondheim viktiga sådana inslag.

2.3.4 Miljömål och skyddade områden

I hela programområdet görs stora ansträngningar för att skydda värdefulla natur- och kulturmiljöer och för att motverka effekterna av klimatförändringar.

Nationalparker, naturreservat och naturskyddsområden (och motsvarande) innebär ett skydd för tusentals betydelsefulla naturområden i länderna, varav många är belägna i de norra delarna. Exempelvis ligger en majoritet av Sveriges naturreservat i fjällvärlden.

Nedan sammanställer vi några ytterligare nyckeldata för ländernas skyddade naturområden inom programområdet.

Sverige

Cirka 14 procent av landets landareal har någon form av områdesskydd.

Nationalparker

Nationalparker är de starkast skyddade områdena i det svenska landskapet. Totalt finns 30 nationalparker, varav 8 i fjällvärlden.

Naturreservat

Totalt finns omkring 5 000 naturreservat i Sverige. De har ett lägre skydd än nationalparken men siktar mot att bevara och värna naturen och arterna inom reservatsområdena. Majoriteten av naturreservaten återfinns i fjällvärlden. Sett till ytan så finns 85 procent av landets naturreservatsyta i tre län (Norrbotten, Västerbotten och Jämtlands län).

Natura 2000

Natura 2000 områdena syftar till att främja den biologiska och utgör ett nätverk av ekologiskt sammanhängande områden i Europa. I Sverige finns närmare 4000 Natura 2000-områden. Flertalet ligger i fjällvärlden, och skyddas även av Fågeldirektivet (SPA), Art- och habitatsdirektivet (SCI) och innefattar Djur- och växtskyddsområden, biotopskyddsområden, nationalparker och naturreservat

Världsarv

I Sverige finns 15 s.k. Världsarv upptagna på UNESCO:s lista. Två av dem finns i programområdet som nämnts ovan. Dessa utgör båda i första hand kulturarvsmiljöer.

Norge

Omkring 17 procent av landets landareal har någon form av områdesskydd.

Nationalparker

Totalt finns 47 nationalparker, varav ett antal finns i programområdet, t.ex. Blåfjella/Skjekkerfjella i de nordligaste delarna av programområdet eller Ytre Hvaler i den sydligaste delen.

Landskapsverneområden

Totalt finns 195 landskapsvernområden i Norge, varav många berör programområdet. Ett exempel är Sylans landskapsvernområde i Trøndelag. Skyddet för dessa områden kan ha grund i kulturella, upplevelsemässiga eller ekologiska värden.

Naturreservat

Totalt finns över 2414 Naturresevat i Norge. Naturresevatn har det starkaste naturskyddet.

Världsarv

Totalt finns 8 norska världsarv med på UNESCO:s lista. Röros stadsmiljö är en kulturarvsmiljö från programområdet.

Norge deltar inte i Natura 2000-nätverket.

3 INTERREG SVERIGE - NORGE VI-A 2021–2027 PROGRAMMET – EN KORT BESKRIVNING

Förvaltande myndighet för Interregprogrammet är Länsstyrelsen i Jämtlands län, Sverige. Arbetet med utvecklingen av programmet organiseras i det så kallade Joint Programming Committee (JPC) där representanter från samtliga berörda regioner i de två länderna finns representerade.

Målet med programmet är att stimulera gränsöverskridande samarbete genom finansiering av olika typer av utvecklingsprojekt. Som i varje ERUF-finansierat program är insatserna sorterade under olika tematiska mål. Sådana mål finns i det kommande programmet som kallas då för politiska mål (policy objective). Under varje politiskt mål ska också ett eller flera specifika mål (specific objectives) väljas. Det är JPC som väljer och föreslår de politiska målen och de specifika målen utifrån en given lista över möjliga mål.

Det föreslagna programmet är ännu inte klart, detta utkast till MKB bygger på en preliminär version av programmet daterad 30 april 2021.

Jämfört med föregående programperiod är detta program utformat för att i högre grad vara i linje med de övergripande målen för interreg-programmen, till exempel med flera möjliga specifika mål som fokuserar uttryckligen på gränsöverskridande mervärden av programinsatser.

De politiska mål och specifika mål som föreslås för programmet framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1 Föreslagna prioriteringar och specifika mål som ingår i programförslaget

<i>Programinnehåll</i>	
<i>Politiska mål</i>	<i>Specifika mål</i>
PO1 Ett smartare Europa	<i>1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik</i>
	<i>1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag</i>
	<i>2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar</i>

PO 2. Ett grönare Europa	<i>2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi</i>
PO 4. Ett mer socialt Europa med sociala rättigheter	<i>4.1 Effektivisera arbetsmarknaderna och förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet över gränserna</i>
	<i>4.2 Gränsöverskridande strategi för inkluderande och goda tjänster inom utbildning, praxis och livslångt lärande</i>
	<i>4.6. Förbättra rollen för kultur och hållbar turism avseende ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation</i>
ISO1 Bättre interreg-styrning genom samarbete	<i>Förbättra en effektiv offentlig förvaltning genom att främja rättsligt och administrativt samarbete mellan medborgare och institutioner, särskilt i syfte att lösa rättsliga och andra hinder i gränsregionerna.</i>

En viktig del av programmet är den ekonomiska fördelningen. I detta skede är programmets totala budget ännu inte fastlagd. Det samma gäller medfinansieringsgrader och fördelningen av resurser mellan de olika policy målen och specifika målen.

4 AVGRÄNSNING AV MILJÖBEDÖMNINGEN

En miljökonsekvensbeskrivning ska identifiera, beskriva och bedöma de betydande miljöeffekterna som kan följa av programmet. Enligt miljöbalken 6 kap 2 § avses med miljöeffekter direkta eller indirekta effekter som är positiva eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt på:

1. befolkning och människors hälsa,
2. djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kap., och biologisk mångfald i övrigt,
3. mark, jord, vatten, luft, klimat, landskap, bebyggelse och kulturmiljö,
4. hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt,
5. annan hushållning med material, råvaror och energi, eller
6. andra delar av miljön.

I ett inledande skede i processen ska en avgränsning för bedömningen göras i fråga om omfattning och detaljeringsgrad. Avgränsningen nedan bygger på det avgränsnings-dokument (bilaga 1) som togs fram inom ramen för avgränsningsprocessen men har ändrats och vidareutvecklats utifrån den programversion (daterad 30 april 2021) som föreliggande bedömning bygger på.

En miljökonsekvensbedömning ska innehålla de uppgifter som är rimliga med hänsyn till:

- Bedömningsmetoder och aktuell kunskap
- Programmets innehåll och detaljeringsgrad
- Allmänhetens intresse

- Att vissa frågor kan bedömas bättre i samband med prövningen av andra planer och program eller i tillståndsprövningen av verksamheter eller åtgärder.

MKB:ns omfattning och detaljeringsgrad ska vara rimlig med hänsyn till ovanstående punkter. Bedömningen ska generellt sett ha samma detaljeringsgrad som programmet vilket i det här fallet innebär att bedömningen bör ske på en översiktlig nivå.

AVGRÄNSNING OCH PROGRAMINNEHÅLL

Avgränsningen resulterade i att följande prioriteringar och specifika mål skulle inkluderas i den fortsatta miljökonsekvensbedömningen.

<i>Politiska mål</i>	<i>Specifika mål</i>
PO1 Ett smartare Europa	<i>1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik</i>
	<i>1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag</i>
PO 2. Ett grönare Europa	<i>2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar</i>
	<i>2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi</i>
PO 4. Ett mer socialt Europa med sociala rättigheter	<i>4.6. Förbättra rollen för kultur och hållbar turism avseende ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation</i>

Tre specifika mål har inte inkluderats för ytterligare miljöbedömning:

- 4.1 Effektivisera arbetsmarknaderna och förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet över gränserna
- 4.2 Gränsöverskridande strategi för inkluderande och goda tjänster inom utbildning, praxis och livslångt lärande
- ISO 1 Bättre Interreg-styrning genom samarbete

De tre inkluderades inte eftersom de inte anses ha någon betydande inverkan på miljön. Nedan listas de återstående specifika mål som ingår i MKB:n:

- 1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik
- 1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag
- 2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar
- 2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi
- 4.6. Förbättra rollen för kultur och hållbar turism avseende ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation

GENERELLA BEDÖMNINGSGRUNDER

Det finns flera alternativa metoder för att göra en miljökonsekvensbedömning. Grovt kan man säga att en MKB kan baseras antingen på mål, såsom Agenda 2030-målen, eller på någon form av bedömning utifrån ett aktuellt nuläge (en baslinje).

I avgränsningen användes en metod baserad på mål. Det är dock vår slutsats att den slutgiltiga MKB:n bättre genomförs grundad i en baslinjemetod, det vill säga att eventuella effekter av programmet i huvudsak ska bedömas mot bakgrund av den nuvarande situationen. Detta innebär att alla förutsägbara konsekvenser från de specifika målen kommer att bedömas mot bakgrund av dagens situation.

De flesta miljökonsekvensbedömningarna bedömer tre parametrar: påverkan, effekt och konsekvenser. När det gäller ett program som Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027-programmet påverkas bedömningen av bristen på förhandskunskap om vilka projekt som slutligen kommer att finansieras. Detta innebär att miljökonsekvensbedömningen i detalj inte kan bedöma programmets påverkan, effekter eller konsekvenser.

Som en del av en MKB ska även en bedömning göras av ett nollalternativ eller kontrafaktisk situation. I denna MKB är nollalternativet ingen finansiering av projekt. Vi har bedömt det som att en ändring av programmets geografiska omfattning eller dess övergripande innehåll inte har ansetts realistiskt mot bakgrund av de övergripande riktlinjer och direktiv som styr Interregprogrammen i Europa.

5 MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING

Nedan presenteras resultaten av den miljöbedömning som gjorts för respektive specifikt mål (med undantag för de mål som exkluderats i avgränsningsprocessen).

SO 1.1 FÖRBÄTTRA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSKAPACITETEN OCH ANVÄNDNINGEN AV AVANCERAD TEKNIK

I Interreg-programmet framhålls att aktörerna i programområdet idag har en skiftande kapacitet att arbeta med forskning och innovation (FoU). Programområdet innefattar både regioner som har starkt stöd från nationell nivå avseende forskning och innovation (t.ex. Trøndelags fylke), och regioner som får mycket begränsade nationella resurser för detta (t.ex. Region Jämtland).

Vidare framhålls att företagens investeringar för forskning och utveckling (FoU) i delar av programområdet är låga, detta då delar av programområdet är glesbefolkade och har en hög andel små och medelstora företag med lägre andel investeringar i FoU. I det sammanhanget finns också en branschvis variation där FoU-investeringarna är betydligt mindre i vissa branscher.

Syftet med det specifika målet är att förbättra förutsättningarna för tillväxt och konkurrenskraft i regionerna genom ökade investeringar i forskning och utveckling med särskilt fokus på att stimulera öppen innovation, genom klusterbyggande aktiviteter och på att främja ett ökat samarbete mellan akademi och näringsliv. Utgångspunkten är att om viktiga kunskapsmiljöer eller innovationspartners finns internationellt kan de med fördel anslutas till aktörer lokalt i programgeografin.

I programmet lyfts ett antal exempel på möjliga projekt som kan komma att få stöd genom programmet. Ett flertal av dessa med explicit fokus på miljö- och klimat såsom projekt för att öka takten på den gröna och blåa omställningen, projekt som bidrar till att utveckla innovativa lösningar som kan förebygga och reducera konsekvenser av miljökatastrofer samt projekt som utvecklar teknologi och metoder för nya fossilfria energisystem och energieffektivisering. Samtidigt lyfts ett antal möjliga projekttyper som inte explicit har fokus på miljö- och klimataspekter. Bland dessa kan nämnas projekt som kopplar samman aktörer inom forskning och innovation med industriaktörer för att stimulera samarbeten i inom kulturella och kreativa näringar och projekt som ökar företagets förmåga att ta emot, utveckla och kommersialisera ny teknik och ny kunskap.

I regionerna på den svenska sidan är skogsindustrin stark med närvaron av företags såsom SCA, Stora Enso och Moelven skog. Detsamma gäller i Innlandets fylke som är Norges största skogfylke. Hela 26 % av landets produktiva skogsareal och 42 % av avverkningen från de norska skogarna kommer från Innlandet.¹ Trøndelags fylke karakteriseras å sin sida av en stark vattenbruksnäring och olje- och gasindustri. Samtidigt pågår stora investeringar i industrin i programområdet med perspektiv på såväl naturvård som klimat.

Den påverkan som kan förutses handlar om den indirekta, det vill säga den påverkan som utvecklade innovationer kan ha på miljön när de t.ex. omsätts i produktion eller på andra sätt kommer samhället till nytta.

WSP:s bedömning är att Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027-programmet kan komma att spela en viktig roll i att minska industriernas klimatpåverkan och på naturmiljön. Forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik är av stor betydelse för att uppnå detta mål.

Men i och med hur programinnehållet inom ramen för detta specifika mål formulerats kan det dock inte uteslutas att investeringar i FoU också kan bidra till att ytterligare stimulera verksamheter som har en i grunden negativ klimat- och miljöpåverkan från de industrier som finns i området. För att säkerställa att detta inte sker är det WSP:s bedömning att det är viktigt att insatserna explicit styrs mot innovationer som är hållbara.

WSP:s rekommendation är därför att det specifika målet ska formuleras så att alla projekt inom ramen för denna prioritering (obligatoriskt) ska inriktas på att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik som är inriktad på miljöanpassning eller omställning av regionens industrier eller verksamheter i övrigt. Även innovationer som ligger utanför industrisektorn ska enligt WSP:s

¹ <https://www.statsforvalteren.no/nb/innlandet/landbruk-og-mat/fakta-og-statistikk2/skogbruk-i-innlandet/>

rekommendation sträva mot en utveckling av innovationer som verkar i riktning mot hållbara affärsmodeller. Vår bedömning är att ett sådant kriterium är förenligt med att stödja FoU inom alla sektorer.

SO 1.3 STÄRKA KONKURRENSKRAFTEN OCH TILLVÄXTEN I SMÅ OCH MEDELSTORA FÖRETAG

I Interreg-programmet framhålls att många delar av programområdet kännetecknas av små och medelstora företag med små marginaler och knappa resurser för internationalisering. Vidare framhålls att de lokala marknaderna är små och har en ensidig näringsstruktur samtidigt som det finns begränsade transportmöjligheter. Detta menar man skapar en sårbarhet i programområdet.

Med det specifika målet vill man bidra till att stärka tillgången till kompetens, kunskap och teknik, kommersialisering av innovativa lösningar samt en ökad internationalisering av företagen inom programgeografin. För att underlätta ett sådant arbete betonas vikten av stärkta gränsöverskridande nätverk, kluster och hubbar som arbetar proaktivt med små och medelstora företag, innovations-, test- och demonstrationsmiljöer samt främjandet av rörlighet och utbyten mellan små och medelstora företag för examensjobb, traineeplatser, doktorander etc.

Inom ramen för det specifika målet anges ett antal exempel på projekt. Några av dessa med implicit eller explicit fokus på miljö- och klimat såsom projekt som kan bistå med att öka gränsöverskridande kunskapsutbyten kopplat till smart specialisering, exempelvis inom digitalisering, bioekonomi, besöksnäring, cirkulärekonomi och entreprenörskap, projekt som ger fler företag möjlighet att göra steg-, kompetens-, och kunskapsförflyttning för en hållbar grön och blå omställning och projekt som ger fler företag möjlighet att utveckla digitala och cirkulära produktionsprocesser. Samtidigt finns det, liksom i fallet med SO 1.1, ändå ett utrymme för projekt som uttryckligen inte syftar till att bidra till ökad hållbarhet. Bland dessa kan nämnas projekt som stöder gränsöverskridande destinationsutveckling, projekt som bidrar till att öka företagets delaktighet i lokala och globala värdekedjor, exempelvis för jordbruk och livsmedel/matproduktion och projekt som erbjuder innovations- och kompetenskapande insatser till små och medelstora företag som innebär att antal sysselsatta i företagen ökar. Naturligtvis kan även dessa projekt ha som mål att bidra till ökad hållbarhet, men det är i de befintliga skrivningarna inget krav som ställs på projekten.

Inom detta område förväntar vi oss ett något bredare spektrum av företagsutvecklings- och affärsutvecklingsinsatser. Här menar att vi att det inte kan uteslutas möjliga negativa miljöaspekter, främst som en eventuell påverkan på klimat och naturmiljöaspekter. Ett exempel skulle kunna vara insatser kopplade till investeringar i besöksnäringen eller skogsnäringen.

Samtidigt menar vi att det är nödvändigt för alla företag, stora som små, att övervaka sina affärsstrategier och se till att deras affärsmodeller är hållbara.

Vår rekommendation är därför att alla projekt (obligatoriskt) under detta specifika mål ska fokusera på att stärka hållbarheten för små och medelstora företag. Det kan handla om ökad hållbarhet för produkter

eller produktionsprocesser eller i andra delar av företagens affärsmodeller. Det är vår bedömning att sådana kriterier är kompatibla med att stödja de flesta branscher.

SO 2.4 FRÄMJA ANPASSNING, RISKFÖREBYGGANDE OCH MOTSTÅNDSKRAFT MOT KATASTROFER I SAMBAND MED KLIMATFÖRÄNDRINGAR

I programmet lyfts behovet av en ökad beredskap i programområdet inför kommande klimatförändringar med konsekvenser såsom översvämning från vattendrag och skyfall, ras och skred, risk för skogsbränder, påverkan på dricksvattenförsörjningen, förändring i biologisk mångfald och störningar i leverantörskedjor och i produktion.

Inom ramen för detta specifika mål lyfts behovet av samarbeten och nätverk, framtagande av gemensamma analyser och planer, erfarenhetsutbyte och kunskapshöjande åtgärder för att öka beredskap inför klimatförändringar. De föreslagna insatserna riktar sig mot offentliga aktörer, näringslivet, turistföretag, intresseföreningar, forskningsinstitutioner och offentlig förvaltning. Bland annat lyfts insatser för att utveckla grön infrastruktur för att skydda natur och biologisk mångfald samt utvecklingen av skogs- och jordbruksmarkskötsel som minskar riskerna för skogsbrand, ras och skredhändelser.

Vår bedömning är att insatserna inom detta specifika mål har potential att främst gynna risk- och säkerhetssituationen och natur- och vattenmiljöer i allmänhet, t.ex. genom olika resiliensstärkande insatser. Men insatserna kan också gynna områdets kulturarvsnäringar som annars riskerar att påverkas mest negativt av klimatförändringarna (t.ex. rennäringar och fiske).

Även om vi främst förutser en positiv miljöpåverkan måste allmänna försiktighetsåtgärder vidtas för att säkerställa att lokala men betydande negativa effekter kan undvikas från projektens genomförande.

Detta är en allmän rekommendation som WSP menar är viktig genom hela programmet och som kommer att utvecklas vidare under kapitel 8 nedan. Det vill säga denna rekommendation gäller också för de ovan presenterade specifika målen.

SO 2.6 FRÄMJA ÖVERGÅNGEN TILL CIRKULÄREKONOMI

Inom ramen för detta specifika mål lyfts behovet av innovativa modeller för "närmere kunderelasjoner, kundetilpassat masseproduktion, delingsøkonomi, tilbud av «holdbare tjenester» og «produkter som tjenester»" som bidrar till främjandet av en övergång till cirkulärekonomi.

Insatser föreslås göras inom tre områden; produktdesign, information till konsumenter samt cirkularitet i produktionsprocesser.

Målsättningar inom ramen för detta specifika mål är att insatserna ska bidra till att påverka nationella myndigheter att arbeta för ett gemensamt regelverk som bidrar till att företag kan anpassa sig till en cirkulär ekonomi, implementering av certifikatsystem, såsom Svanen, på regional nivå, utveckling av gränsöverskridande utbildningsprogram inom cirkulär ekonomi,

kompetensutveckling inom upphandling och lösningar tillsammans med företaget som bidrar till att cirkulära modeller stärks.

Insatserna inom detta område bedöms dels bidra till att minska utsläppen av växthusgaser och bevara och skydda naturmiljöer, dels till att stärka konkurrenskraften för regionens näringslivsaktörer och organisationer.

Insatserna kan ha en potentiell positiv påverkan på natur- och vattenmiljöerna i stort, liksom också på kulturarvsmiljöer utsatta för en negativ miljöpåverkan. Insatserna inom detta område kan också komma att få en positiv påverkan ur ett mer lokalt perspektiv. Här kan även miljöaspekter som markföroreningar, luftkvalitet och buller komma att påverkas positivt.

Även om vi främst förutser en positiv miljöpåverkan måste allmänna försiktighetsåtgärder vidtas för att säkerställa att lokala men betydande negativa effekter kan undvikas från projektens genomförande.

Detta är en allmän rekommendation som WSP menar är viktig genom hela programmet och som kommer att utvecklas vidare under kapitel 8 nedan.

SO 4.6 FÖRBÄTTRA ROLLEN FÖR KULTUR OCH HÅLLBAR TURISM AVSEENDE EKONOMISK UTVECKLING, SOCIAL INKLUDERING OCH SOCIAL INNOVATION

Programmets geografi kännetecknas av stora natur- och kulturresurser och i många områden i programgeografin är turism en framträdande näring. Inom programområdet finns flera stora destinationer för besöksnäringen, t.ex. Röros, Åre, Lillehammer, Orsa och Siljansbygden, Sälenfjällen och Trysil. Flera av städerna i programområdet är också viktiga besöksmål, såsom Sundsvall, Östersund, Strömstad, Karlstad, Trondheim, Halden och Fredriksstad.

Området är samtidigt hem för småskalig turism baserad på ett rikt och unikt kulturarv.

Inom ramen för det specifika målet identifieras en utmaning i att få näringslivet i stort att ta del av den tillväxtpotential som finns i besöksnäringen. I målområdet ligger därför fokus på insatser för att stärka och hitta nya former för samarbete mellan kultur- och besöksnäringen å ena sidan och det lokala näringslivet å andra för att bidra till regional och lokal utveckling och tillväxt.

Liksom i andra områden har turism- och kultursektorn i programområdet påverkats negativt av pandemin och de begränsningar som vidtagits för att kontrollera den. Ett annat fokusområde är därför att bidra till besöksnäringens återhämtning och stabilisering - däribland genom digitalisering.

Investeringar i projekt inom detta område kan komma att få en viss påverkan på miljöaspekterna, främst då dess fokus i huvudsak ligger på att stimulera utvecklingen av turism- och besöksnäringen. Vår bedömning är att insatserna kan komma att ha en positiv påverkan på kulturmiljön och

kulturarvet, men att det samtidigt finns en viss risk för en negativ påverkan, både i form av slitage på själva kulturmiljöerna men också på klimat och andra naturmiljöaspekter.

Skrivelserna inom ramen för det specifika målet skulle kunna stärkas i fråga om kraven på att integrera hållbarhetsaspekter i projekt som programmet finansierar. Det specifika målet med föreslagna insatser skulle kunna formuleras på ett sätt som innebär ett krav på hållbarhetsfokus i finansierade investeringar, både när det att förbättra kulturens roll som för att främja besöks- och turismnäringen.

WSP rekommenderar därför att alla projekt (obligatoriska) som finansieras inom denna prioritering ska fokusera på att bidra till utvecklingen av en hållbar turism- och besöksnäring inom programområdet.

BEDÖMNING AV PROGRAMMETS BIDRAG TILL AGENDA 2030

Om vi summerar bedömningarna ovan kan vi se att de förväntade projekten kommer att kunna bidra till att uppnå flera av 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Vi ser samtidigt en risk att projekten kan komma att få en negativ påverkan på andra mål, om inte särskild försiktighet kan vidtas.

<i>Politiska mål</i>	<i>Specifika mål</i>	<i>Påverkan och effekter utifrån de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030</i>
PO1 Ett smartare Europa	<i>1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik</i>	<i>I huvudsak positiv påverkan på målen 7, 8, 9, 11, 12, 14 Negativ påverkan på målen 9, 13, 14, 15 kan inte uteslutas</i>
	<i>1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag</i>	<i>I huvudsak positiv påverkan på målen 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15 Negativ påverkan på målen 9, 11, 12, 13, 14, 15 kan inte uteslutas</i>
PO 2. Ett grönare Europa	<i>2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar</i>	<i>I huvudsak positiv påverkan på målen 6, 9, 11, 12, 13, 15 Negativ påverkan på målen 11, 15 kan inte uteslutas</i>
	<i>2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi</i>	<i>I huvudsak positiv påverkan på målen 7, 8, 9, 12, 13, 15 Negativ påverkan på målen 11, 15 kan inte uteslutas</i>
PO 4. Ett mer socialt Europa med sociala rättigheter	<i>4.6. Förbättra rollen för kultur och hållbar turism avseende ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation</i>	<i>I huvudsak positiv påverkan på målen 11, 15 Negativ påverkan kan inte uteslutas på målen 12, 13, 15</i>

De globala hållbarhetsmålen: 1. Ingen fattigdom, 2 Ingen hunger, 3 God hälsa och välbefinnande, 4 God utbildning, 5 Jämställdhet, 6 Rent vatten och sanitet för alla, 7 Hållbar

energi för alla, 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, 10 Minskad ojämlikhet, 11 Hållbara städer och samhällen, 12 Hållbar konsumtion och produktion, 13 Bekämpa klimatförändringarna, 14 Hav och marina resurser, 15 Ekosystem och biologisk mångfald, 16 Fredliga och inkluderande samhällen, Genomförande och globalt partnerskap

BEDÖMNING AV BUDGETFÖRDELNING

Fördelningen av resurser inom programmet är naturligtvis en nyckelfråga för att bedöma programmets miljöpåverkan. Efter bedömningen ovan kan vi förutse möjliga positiva och negativa effekter på miljön, delvis beroende på vilket specifikt mål vi väljer, eller beroende på hur mycket av de totala resurserna som används på vilket specifikt mål.

För vissa av de valda specifika målen förutser vi en övervägande positiv inverkan på miljön, det vill säga för de specifika målen *2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar* och *2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi*.

För ett specifikt mål - *1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag* – bedömer vi att det finns en viss risk för negativa effekter, även om den risken kan minskas genom att följa WSP:s rekommendationer för övervakning av negativa effekter nedan. Och för de återstående specifika målen antog vi antingen en blandning av positiv eller negativ inverkan eller liten eller ingen total påverkan.

Ur ett strikt miljöperspektiv bör en optimal resursfördelning naturligtvis maximera de ekonomiska resurser som spenderas på de specifika mål som mest sannolikt kommer att ha en positiv inverkan och att minimera resurser som spenderas på de specifika målen där vi har skäl att förvänta oss en negativ inverkan. Ett sådant argument är emellertid svårt att upprätthålla av flera skäl. För det första är investeringens mål inte enbart att *inte* bidra till negativ miljöpåverkan. För det andra kan en risk för negativ påverkan hanteras genom väl utformade urvalskriterier och övervakningssystem och uppvägas av dess andra positiva effekter. Och för det tredje kan medfinansieringsvillkor sätta villkor som innebär att en optimal resurstilldelning inte är möjlig.

För att exemplifiera är det under det specifika målet *1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik* sannolikt med en stor grad av privat finansiering medan det är mycket mindre under det specifika målet *1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag*. Att budgetfördela till förmån för det senare specifika målet kan innebära att man riskerar att inte hitta tillräcklig medfinansiering vilket innebär att resurser i slutet av programperioden inte använts. Budgetfördelningen är således en balansgång där andra aspekter än den möjliga miljöpåverkan också måste övervägas.

Med tanke på ovanstående diskussion avslutar vi med två medskick i detta avsnitt. För det första uppmantrar vi programkommittén att överväga alla alternativ för att öka anslagen till de specifika målen *2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar* och *2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi*, naturligtvis med hänsyn till medfinansiering.

För det andra vill vi betona vikten av att undvika att finansiera projekt med möjlig negativ inverkan enligt andra specifika mål. Detta är särskilt viktigt för de specifika som föreslås få ett större budgetanslag, vilket kan förutses för det specifika målet *1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik*. Detta kan nås genom att i urvalskriterierna kräva projekt med en uttalad ambition om en positiv miljöpåverkan. Detta kan också åstadkommas genom att ha ett effektivt övervakningssystem för att hindra negativa konsekvenser på plats.

BEDÖMNING AV ÅTGÄRDER FÖR ATT MINSKA NEGATIVA MILJÖKONSEKVENSER, SÅSOM I URVALSPROCESSEN OCH GENOM ÖVERVAKNINGSSYSTEM

Programgenomförandet är på många sätt nyckeln till vilken klimat- och naturmiljöpåverkan vi kan förvänta oss från programmet. Eftersom det är svårt att förutse alla enskilda projekt i detalj finns det ett stort behov av att ha ett genomförandesystem som aktivt kan minska risken för att finansiera projekt med en eventuell negativ inverkan på de olika klimat- och miljöaspekterna som bedöms i denna rapport.

I Interreg-programmet kan sådant genomförande uppnås genom effektiva urvalskriterier och genom en noggrann övervakning av klimat- och miljöaspekter efter att projekt har valts ut och finansierats. Naturligtvis finns även nationell lagstiftning och EU-lagstiftning för att säkerställa att negativa miljöpåverkan inte blir resultatet. De åtgärder för projektval och programövervakning som föreslås i detta avsnitt kompletterar dock lagstiftningen.

Kriterier för urval av projekt bestäms av programövervakningskommittén. Således måste rekommendationerna här hanteras genom utarbetandet av programmet och slutföras genom ett beslut i Övervakningskommittén i ett senare skede. Vi har rekommenderat specifika urvalskriterier som främjar projekt med en positiv inverkan på miljön för de specifika målen 1.1, 1.3 och 4.6 som ska se till att alla investeringar inom dessa mål är utformade för att öka hållbarheten. För alla mål i programmet rekommenderar vi att man använder urvalskriterier som tillgodoser behovet av att projekten utformas för att undvika negativ påverkan från finansieringen.

Vi rekommenderar dessutom att projektens eventuella negativa miljöpåverkan övervakas noggrant och kontinuerligt under hela genomförandet. Detta kan göras genom projektrapporteringssystemet i kombination med en pågående programutvärdering.

BESKRIVNING AV EFFEKTER AV ETT NOLLALTERNATIV OCH ALTERNATIV TILL PROGRAMMET

Diskussionen om ett nollalternativ är en integrerad del av en MKB. Vid planering av ett nytt fysiskt utvecklingsprojekt kan detta innebära att man diskuterar en alternativ plats för projektet eller inte alls bygger. Men vad är alternativen för att finansiera ett Interreg-program?

Ett alternativ är förstås att inte finansiera något program över huvud taget. Ett sådant alternativ kommer att påverka alla de effekter som diskuterats ovan men dess inverkan på miljön kommer att variera mellan olika specifika mål.

Anledningen är programmets varierande dödvikt. Dödvikt är graden av finansiering som spenderas på investeringar som borde eller skulle ha ägt rum även utan programmets finansiering. Till exempel när programmet finansierar ett företags investering i ny teknik, även om företaget ändå skulle ha finansierat denna investering. Graden av dödvikt beror på vilka typer av investeringar som finansieras och vilken nivå av privat samfinansiering som krävs för den specifika finansieringen. I princip gäller att ju högre grad av privat samfinansiering som krävs desto högre är också risken för dödvikt i den offentliga finansieringen.

I detta program kan vi förvänta oss de högsta riskerna för dödvikt inom ett specifikt mål, *1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag*. Detta innebär att åtminstone att en del av de investeringar som finansieras enligt detta mål sannolikt kommer att ske även utan denna finansiering, men kanske i ett senare skede. För andra specifika mål är det troligt att de flesta investeringarna inte kommer att ske utan programfinansieringen, eller att de kommer att skjutas upp avsevärt.

Det är WSP:s slutsats att programmets totala effekt på programområdets miljö och på klimatet är positiv. Att inte finansiera programmet kan därför inte ses som ett genomförbart alternativ, åtminstone inte ur hållbarhetssynpunkt. Dessutom kommer icke-finansiering inte att stoppa alla investeringar under det specifika målet som är det som sannolikt är förknippad med en risk för negativ påverkan.

Andra alternativ, som att ändra programområdet eller helt flytta fokus i fråga om vilka typer av projekt som finansieras, ses inte som genomförbart, åtminstone inte inom EU:s nuvarande programplaneringsperiod.

6 SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER

Detta sammanfattar slutsatserna och rekommendationerna i miljökonsekvensbedömningen för det föreslagna Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027-programmet. MKB:n bygger på SEA-direktivet (direktiv 2001/42 / EG).

Investeringarna i programmet kommer att riktas mot följande prioriteringar och mål:

<i>Programinnehåll</i>	
<i>Politiska mål</i>	<i>Specifika mål</i>
PO1 Ett smartare Europa	1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik
	1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag
PO 2. Etr grönare Europa	2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar
	2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi
PO 4. Ett mer socialt Europa genom sociala rättigheter	4.1 Effektivisera arbetsmarknaderna och förbättra tillgången till sysselsättning av god kvalitet över gränserna
	4.2 Gränsöverskridande strategi för inkluderande och goda tjänster inom utbildning, praxis och livslångt lärande
	4.6. Förbättra rollen för kultur och hållbar turism avseende ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation
ISO1 Bättre interreg-styrning genom samarbete	Förbättra en effektiv offentlig förvaltning genom att främja rättsligt och administrativt samarbete mellan medborgare och institutioner, särskilt i syfte att lösa rättsliga och andra hinder i gränsregionerna.

Under avgränsningsprocessen gjordes bedömningen att nedan specifika mål ska omfattas a miljökonsekvensbedömningen.

<i>Politiska mål</i>	<i>Specifika mål</i>	<i>Påverkan och effekter utifrån de globala hållbarhetsmålen, Agenda 2030</i>	<i>Specifika rekommendationer för</i>
PO1 Ett smartare Europa	1.1 Förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik	I huvudsak positiv påverkan på målen: 7, 8, 9, 11, 12, 14 Negativ påverkan på målen 9, 13, 14, 15 kan inte uteslutas.	Det specifika målet ska formuleras så att alla projekt inom ramen för denna prioritering (obligatoriskt) ska inriktas på att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och användningen av avancerad teknik som uteslutande är inriktad på miljöanpassning eller omställning av regionens industrier eller verksamheter i övrigt. Samtliga specifika mål bör ha ett övervakningssystem som säkerställer att negativ påverkan inte uppstår.
	1.3 Stärka konkurrenskraften och tillväxten i små och medelstora företag	I huvudsak positiv påverkan på målen: 8, 9, 11, 12, 13 Negativ påverkan på målen 12, 13, 14, 15 kan inte uteslutas.	Det specifika målet ska formuleras så att alla projekt (obligatoriskt) under denna prioritering ska fokusera på att stärka hållbarheten för små och medelstora företag. Det är vår bedömning att sådana kriterier är kompatibla med att stödja de flesta industrisektorerna. Samtliga specifika mål bör ha ett övervakningssystem som säkerställer att negativ påverkan inte uppstår.

PO 2. Ett grönare Europa	2.4 Främja anpassning, riskförebyggande och motståndskraft mot katastrofer i samband med klimatförändringar	I huvudsak positiv påverkan på målen: 6, 9, 11, 13, 15 Negativ påverkan på målen 11, 15 kan inte uteslutas.	Samtliga specifika mål bör ha ett övervakningssystem som säkerställer att negativ påverkan inte uppstår.
	2.6 Främja övergången till cirkulärekonomi	I huvudsak positiv påverkan på målen: 7, 8, 9, 12, 13, 15 Negativ påverkan på målen 11, 15 kan inte uteslutas.	Samtliga specifika mål bör ha ett övervakningssystem som säkerställer att negativ påverkan inte uppstår.
PO 4. Ett mer socialt Europa med sociala rättigheter	4.6. Förbättra rollen för kultur och hållbar turism avseende ekonomisk utveckling, social inkludering och social innovation	I huvudsak positiv påverkan på målen: 11, 15 Negativ påverkan på målen 12, 13, 15 kan inte uteslutas.	Det specifika målet ska formuleras så att alla projekt (obligatoriska) som finansieras inom denna prioritering ska fokusera på att bidra till utvecklingen av en hållbar turism- och besöksnäring inom programområdet. Samtliga specifika mål bör ha ett övervakningssystem som säkerställer att negativ påverkan inte uppstår.

För tre av de specifika målen menar vi att urvalskriterierna bör formuleras så att man kräver en proaktiv formulering som säger att projekten ska bidra till utveckling av hållbara innovationer, hållbara affärsmodeller eller en hållbar besöksnäring. Vidare kan det inte uteslutas att lokala, men ändå betydande negativa effekter kan uppstå från något av de projekt som finansieras inom ramen för programmet. Rekommendationen är därför att se till att de övervaknings- och utvärderingssystem som finns kan upptäcka och stoppa sådana projekt. Detta gäller inom samtliga specifika mål i programmet.

Tilldelningen av ekonomiska resurser är också en nyckel i miljökonsekvensbedömningen. Det slutliga förslaget är dock ännu inte tillgängligt. Slutsatsen är att budgetar för specifika mål som inte uteslutande är avsedda för ett grönare Europa (PO 2) måste följas av proaktiva urvalskriterier och effektiva system för övervakning och utvärdering som föreslagits ovan.

Slutligen är det slutsatsen att ett scenario utan Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027-programmet, det vill säga utan finansiering av projekt, inte kommer att vara fördelaktigt för en hållbar utveckling i programområdet.

7 BILAGOR

1. Avgränsningsdokument
2. Första utkast MKB
3. Samrådsredogörelse

8 REFERENCES

Interreg Sverige - Norge VI-A 2021–2027, Version 30th April 2021

SEA directive (Directive 2001/42/EC), DIRECTIVE 2001/42/EC OF THE EUROPEAN PARLIAMENT

AND OF THE COUNCIL of 27 June 2001, on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment (COM(2018) 374 final, 2018/0199(COD)) Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN

PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on specific provisions for the European territorial cooperation goal (Interreg) supported by the European Regional Development Fund and external financing instruments

Statsförvaltaren Innlandet, Skogsbruk i Innlandet

<https://www.statsforvalteren.no/nb/innlandet/landbruk-og-mat/fakta-og-statistikk2/skogbruk-i-innlandet/>

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 48 700 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10-722 50 00
Org nr: 556057-4880
wsp.com

